

**מצרים/סודן:
מבקשי מקלט
ופליטים נתונים
להתעללויות**

יחס אכזרי, חטיפות
לשם כופר וסחר בבני
אדם

AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International Publications

First published in 2013 by
Amnesty International Publications
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org

© Amnesty International Publications 2013

Index: AFR 04/001/2013
Original Language: English
Printed by Amnesty International, International Secretariat, United Kingdom

All rights reserved. This publication is copyright, but may be reproduced by any method without fee for advocacy, campaigning and teaching purposes, but not for resale. The copyright holders request that all such use be registered with them for impact assessment purposes. For copying in any other circumstances, or for reuse in other publications, or for translation or adaptation, prior written permission must be obtained from the publishers, and a fee may be payable. To request permission, or for any other inquiries, please contact copyright@amnesty.org

Amnesty International is a global movement of more than 3 million supporters, members and activists in more than 150 countries and territories who campaign to end grave abuses of human rights.

Our vision is for every person to enjoy all the rights enshrined in the Universal Declaration of Human Rights and other international human rights standards. We are independent of any government, political ideology, economic interest or religion and are funded mainly by our membership and public donations.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

מפה המתארת את מסלול הסחר

Names and boundary representation do not necessarily constitute endorsement by Amnesty International.

1. מבוא

אמנסטי אינטרנשיונל מודאג מאוד לשלומם וביטחונם של פליטים ומבקשי מקלט המוחזק בשבי בחצי האי סיני שבמצרים, לאחר שנחטפו ממחנות הפליטים שגרב (Shagarab) ובסביבתם במזרח סודן. בסיני הם נתונים לאלימות אכזרית ויחס בלתי-אנושי במהלך ניסיונות להוציא תשלומי כופר ממשפחותיהם.

מאז 2011, הגיעו לידי אמנסטי אינטרנשיונל דיווחים רבים על חטיפות של תושבי מחנה שגרב, עם אירועים נוספים של חטיפות שהתרחשו בינואר השנה. רוב אלו שנחטפו הוצאו בכוח מסודן אל מעבר לגבול למצרים, ברוב המקרים לאזור סיני. רוב הקורבנות מדווחים שהם נמכרים בין קבוצות פשע שונות לאורך המסלול.

בסיני הם מוחזקים בשבי בזמן שקרוביהם נסחטים למטרות כופר. על פי עדויות ומידע שהגיעו לאמנסטי אינטרנשיונל, במהלך תקופת השבי שלהם הם נתונים למעשי אלימות ואכזריות קיצוניים, לרבות אונס של גברים ונשים וצורות אחרות של אלימות מינית. חלק מהאנשים שאינם מסוגלים לשלם כופר נהרגים. חלקם מתים כתוצאה מההתעללות או התנאים האיומים בשבי.

בינואר 2013, חטיפות במחנות שגרב עוררו תקרית אלימה בין פליטים, שכעסו על הפשעים המתמשכים, לבין חברי שבט הרשיידה (Rashaida), שקורבנות ותושבי המחנות מדווחים עליהם כמי שאחראים לחטיפות. במשך למעלה משנתיים, מתרחשות חטיפות של פליטים ומבקשי מקלט בתוך ומסביב לשגרב - מערך של שלושה מחנות פליטים במזרח סודן, סמוך לגבול עם אריתריאה. לידי אמנסטי אינטרנשיונל הגיעו גם דיווחים רבים על חטיפות של מבקשי מקלט חדשים ברגע חציית גבולה המזרחי של סודן עם אריתריאה ואתיופיה.

רובם המכריע של הקורבנות הם פליטים ומבקשי מקלט מאריתריאה, המהווים את רוב אוכלוסיית ממחנות שגרב.¹ בין הקורבנות ישנם גם מספר פליטים, מבקשי מקלט ומהגרים מאתיופיה. מהדיווחים עולה, כי מספר קטן של סודנים הושפע גם כן. על פי הדיווחים, החטיפות מבוצעות על ידי רשתות פשע המורכבות מבני שבטים מקומיים, לעתים קרובות בעזרתם של אנשים מאריתריאה ושיתוף פעולה או מעורבות של חברים מושחתים בשירותי הביטחון של סודן.² ישנן גם טענות על מעורבותם של בכירים מאריתריאה בסחר בבני אדם מאריתריאה לסודן ומצרים.³

מסמך תדרוך זה אינו מכסה את כל ההיבטים של מצב מורכב מאוד, אך הוא מציג חלק מהדאגות המרכזיות בנוגע להפרות חמורות של זכויות אדם איתן מתמודדים פליטים ומבקשי מקלט בסודן ובמצרים, והוא כולל המלצות לגבי מאמצים חיוניים ודחופים שחייבים להיעשות על מנת לשים קץ לפשעים אלו.

2. חטיפות למטרות כופר במזרח סודן

על פי מידע שהגיע לידי אמנסטי אינטרנשיונל, בערב ה-21 בינואר 2013, שתי נשים, אתיופית ואריתראית, נחטפו בדרכן חזרה מביקור אצל חבר בבית חולים בעיר מקומית. שתי הנשים נסעו בגרסה המקומית לתחבורה - המכונה "קארו" (Caro) - כאשר גברים חמושים עצרו את הרכב ותפסו אותן. למחרת בבוקר, ב-22 בינואר 2013, שתי נשים מאריתריאה המתגוררות במחנות שגרר הלכו לכנסייה, אך לא הגיעו ליעדן. תושבי מחנה מאמינים שהן נחטפו.

אמנסטי אינטרנשיונל קיבל דיווחים על חטיפות ואנשים שנעלמו ממחנות שגרר והסביבה מאז תחילת 2011. הדיווחים מצביעים על כך, שבנוסף לחטיפות אנשים המסתובבים בתוך המחנה ובסביבתו, אנשים גם נלקחים מבתיהם במחנה. תושבי המחנות דיווחו ששמעו צרחות בלילה, שלפיהם מאוחר יותר התגלו כי הן היו של מבקשי מקלט ופליטים בבקתות סמוכות, שאנשי שבט הרשיידה ניסו לחטוף.

בנוסף היו דיווחים רבים על אנשים שנחטפו באזור הסמוך לגבול, בין אם לפני שהגיעו למחנות או לאחר שעזבו במטרה למצוא הגנה טובה יותר והזדמנויות כלכליות שאינן זמינות במחנות. לידי אמנסטי אינטרנשיונל הגיעו גם דיווחים על אנשים שנתפסו בסמוך למרכז הקליטה של נציבות האו"ם לפליטים (UNHCR) בעיר קסאלה.

נציבות האו"ם לפליטים מדווחת, שאירועי החטיפות במזרח סודן התגברו בשנים האחרונות. ב-2011 וב-2012 נציבות האו"ם לפליטים אימתה 396 מקרים של חטיפות, שדווח כי אירעו לאורך הגבולות, במחנות הפליטים ולאחר עזיבת המחנות על מנת לנסוע לחרטום והלאה. ב-2012 ציינה נציבות האו"ם לפליטים, כי אל משרדה בקסאלה מגיעים דיווחים על בין 30 ל-50 מקרים בחודש של אנשים הטוענים כי נחטפו בגבול בין אריתריאה וסודן. כולם אנשים שנתפסו על ידי המשטרה בסודן.⁴ עם זאת, נציבות הפליטים של האו"ם דיווחה גם, כי אין מידע מקיף זמין על האירועים. אירועים המתרחשים בסמוך לגבולות או לאחר שמבקשי מקלט עזבו את מחנות שגרר מדווחים לנציבות האו"ם לפליטים רק אם אנשים שנכחו באירועים מצליחים לחמוק מהחטיפה ולהגיע או לחזור לשגרר על מנת לדווח על כך. הדיווחים שמגיעים אל נציבות האו"ם לפליטים הם לעיתים קרובות מדרגה שנייה, שלישית או רביעית. קשה לאמת מידע, אלא אם הקורבנות משוחררים בעודם בסודן. לפיכך, יש להניח כי המספר האמיתי של חטיפות ממזרח סודן גבוה משמעותית מהמספר המאומת.

מידע מנציבות האו"ם לפליטים וארגון ההגירה הבינלאומי (IOM) מצביע על כך, מבקשי מקלט חדשים נמצאים בסיכון גבוה יותר של חטיפה לעומת אלו המתגוררים במחנות תקופה ארוכה יותר. על פי דיווחים, מגיעים חדשים מביעים רצון מופחת להישאר בתוך גבולות המחנות, ובשנים האחרונות רבים מנסים לעזוב ברגע שהם משיגים את מסמכי הפליטות שלהם. מקור מקומי סיפר

לאמנסטי אינטרנשיונל, כי רבים מהקורבנות הן נשים צעירות. הקורבנות כוללים גם ילדים שאינם מלווים.

ניצולים רבים מחטיפות וסחר בסיני, ששחררו והגיעו לישראל, אמרו לארגוני זכויות אדם ישראלים, כי חברי כוחות הביטחון בסודן שהוצבו על הגבול בין אריתריאה וסודן היו מעורבים בהסגרתם או מכירתם לסוחרים, או העלימו עין כאשר הם נתפסו.⁵ בנוסף על כך, תושבי המחנות סיפרו לאמנסטי אינטרנשיונל, כי הם פחדו לבקש עזרה משירות הביטחון הלאומי של סודן (NSS) במחנות, היות והם לא היו בטוחים לגבי חלקו של שירות הביטחון הלאומי בחטיפות.

בדו"ח ביולי 2012, קבוצת המעקב של האו"ם אחר סומליה ואריתריאה תיעדה את מעורבותם של בכירים מאריתריאה, לרבות מספר קציני צבא בכירים, בסחר בבני אדם מתוך אריתריאה לסודן ומשם למצרים.⁶

3. חוסר ביטחון ובטיחות במחנות שגרר

בעקבות האירועים ב-21 וב-22 בינואר, כשהם זועמים על החטיפות התכופות ומודאגים מהיעדר הביטחון, מספר פליטים ומבקשי מקלט במחנה השתמשו במקלות על מנת לתקוף חברי שבט מקומי - הרשיידה - שנכחו בשוק במחנות. בני שבט הרשיידה מדווחים בהרחבה כמי שאחראים לחטיפות.⁷ על פי דיווחים, בתגובה להתקפה, גברים חמושים משבט הרשיידה פתחו באש לעבר הקהל ופעו באורח קשה לפחות שלושה אנשים. מהדיווחים עולה, כי שמונה בני שבט הרשיידה נפצעו גם הם בלחימה. כל הפצועים הועברו לבתי חולים בקסאלה או חרטום.

באותו יום, לאחר עיכוב מסוים, הרשויות הסודניות פרשו שתי יחידות צבאיות ושתי יחידות משטרה נוספות על מנת לתמוך במשטרה המקומית, מה שהחזיר את הרגיעה במחנה. לידי אמנסטי אינטרנשיונל הגיעו דיווחים, לפיהם למחרת 70 כלי רכב ובהם גברים חמושים, אותם זיהו הפליטים כבני שבט הרשיידה, ניסו להיכנס למחנות. יחידות המשטרה והצבא הסודני, שנשלחו למחנות על מנת להתמודד עם האלימות, מנעו את כניסתם.

אירועים אלו והעוינות הגוברת בין הרשיידה ותושבי המחנות הובילו לתחושה מוגברת של חוסר ביטחון לפליטים ומבקשי מקלט במחנות. תושבי המחנות גם הביעו חוסר אמון קשה בשלטונות סודן ורובם אינם רואים עצמם כמוגנים במחנות הפליטים. פליט המתגורר במחנה מאז 1987 אמר לאמנסטי אינטרנשיונל: "בעבר לא הרגשנו בטוחים בלילה, אבל עכשיו הם תוקפים אותנו גם באור יום", ברמזו על החוטפים.

נציבות האו"ם לפליטים מעריכה, כי כ-3,000 בני אדם נכנסים לסודן מאריתריאה בכל חודש. עד מאי 2012 2,000 איש בממוצע ביקשו מקלט בכל חודש במחנות שגרר, בהם מבקשי מקלט עוברים הליך קביעת מעמד פליט ומקבלים מסמכים. מאז מאי 2012 ירד דרמטית מספרם של מצטרפים חדשים רשומים במחנה. תושב המחנות אמר לאמנסטי אינטרנשיונל, כי האיום בחטיפה בשגרר מרתיע אנשים מלבקש הגנה שם.

4. סחר מעבר לגבולות

רבים מהפליטים ומבקשי מקלט שנחטפו בסודן הופכים לקורבנות סחר בבני אדם, כשהם נמכרים בין קבוצות פשע שונות לאורך המסלול.⁸ ברוב המקרים הם מועברים בכפייה לאזור סיני במצרים.

קורבנות סחר, שנחטפו על ידי שחקנים אחרים מאשר שבט הרשיידה – שותפים לפשע החברים בכוחות הביטחון של סודן או נתינים אחרים ממוצא אריתראי או סודני, דיווחו כי הם נמכרו במהרה לכונופיות הפשע של הרשיידה. כתוצאה מכך, ברובם המכריע של המקרים, קורבנות סחר דיווחו כי הם נמכרו בין קבוצות שונות של הרשיידה בסודן, שלאחר מכן מכרו אותם לרשתות פשע של בדואים במצרים. על פי דיווחים של ניצולים, רוב כנופיות הסחר בסיני הן בדואיות.

רבים מהנחטפים דיווחו, כי הוחזקו בתחילה בשבי במזרח סודן בעוד אנשים אחרים נתפסו והובאו על מנת ליצור קבוצות. במהלך שבי זה במזרח סודן הם נתונים לאלימות, לרבות מכות ואונס, ויחס אכזרי, כולל מניעת מזון ומים, מצד שוביהם. לאחר מכן הקבוצות מועברות בכפייה במסעות קשים מנשוא, שנמשכים מספר שבועות.

על פי עדויות של ניצולים, במהלך המסעות, הפליטים ומבקשי המקלט מקבלים מעט מאוד מזון או מים. בדרך כלל הם מועברים בתנאי צפיפות קשים במשאיות וכלי רכב אחרים, לעתים קרובות עם אוורור לקוי. חלקם דיווחו, כי חבריהם למסע מתו במהלך המסעות כתוצאה מחנק, תזונה לקויה ו/או התייבשות. ברגע שהם מגיעים לסיני, הם מוחזקים בשבי במטרה לסחוט כסף מקרוביהם או קהילותיהם. על פי דיווחים, חלק מהאנשים נמכרים לקבוצות פשע שונות בתוך סיני במהלך תקופת השבי שלהם. לידי אמנסטי אינטרנשיונל הגיעו מספר דיווחים על אנשים שנמכרו גם לאחר שכבר שולם כופר על מנת להבטיח את שחרורם. מספר רב של דיווחים מצביע על כך, שהחטופים מוחזקים במתחמים בצפון-מזרח חצי האי סיני. במספר מקרים עיתונאים ראינו קורבנות, שדיווחו כי הם נמלטו ממתחמים בא-מהדיה (Al-Mahadia) ליד רפיח.⁹

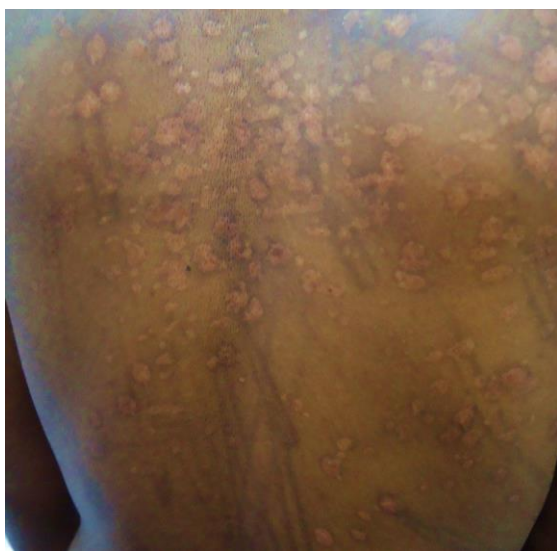
פליטים ומבקשי מקלט רבים הנמלטים מאריתריאה ואתיופיה, כמו גם מהגרים מהאזור, משלמים למבריחים שיעבירו אותם אל מחוץ למדינותיהם וליעדים שונים ברחבי האזור, בחיפוש אחר הגנה, ביטחון טוב יותר והזדמנויות כלכליות טובות יותר.¹⁰ פעמים רבות דווח על עמלות בגובה שבין 1,000 ל-5,000 דולר, כמחיר שנדרש על ידי מבריחים כדי לסייע במעבר. במהלך השנתיים האחרונות, הגיעו לידי אמנסטי אינטרנשיונל מספר דיווחים על מקרים בהם מבריחים החזיקו בסופו של דבר באנשים כשבויים במטרה לקבל כופר או למכור אותם לקבוצות פשע סוחרות אחרות למטרות סחיטה.

מידע זמין לאמנסטי אינטרנשיונל מצביע על כך, שקיימת רשת ענפה של קבוצות פשע, הכוללת מבריחים וסוחרים, הפועלת באריתריאה, אתיופיה, סודן ומצרים. על פי דיווחים הם חמושים היטב.

בנוסף, כוללות הרשתות סוכנים, הגובים את דמי הכפר במדינות הכוללות את ישראל, ערב הסעודית, ארה"ב וברחבי אירופה.

5. שבי ויחס אכזרי בסיני

על פי מידע ועדויות שהתקבלו באמנסטי אינטרנשיונל, אנשים רבים המוחזקים בשבי בסיני היו נתונים לאלימות ולאכזריות קיצוניות בזמן ההמתנה להשגת ולתשלום דמי הכופר על ידי משפחותיהם.¹¹ השיטות הנפוצות ביותר שדיווחו ליחס אליים, כוללות מכות באמצעות אובייקטים שונים, כגון שרשרות מתכת, מקלות ושוטים; שריפה בבדלי סיגריות או חפצי גומי ומתכת מחוממים; תלייה מהתקרה והעמדה בתנחות מעוותות לפרקי זמן ארוכים; שפיכת בנזין על הגוף והצתתו; ואילוץ לעמוד במשך פרקי זמן ארוכים בחום המדבר. חלק מהקורבנות דיווחו, כי הם קיבלו מכות חשמל, או ראו שבויים אחרים מקבלים מכות חשמל. אחרים דיווחו, כי השתינו עליהם וכי ציפורניהם נעקרו. לעיתים קרובות דווח על אונס של גברים ונשים וצורות אחרות של אלימות מינית.

צלקות על גבו של גבר אריתראי,
שדיווח כי הוכה ונשרף בפלסטיק
מותך במהלך שבוי בסיני
© אמנסטי אינטרנשיונל

כפי הנראה, יחס אכזרי זה נועד לפחות בחלקו להגביר את דחיפות תחנוני השבויים לקרוביהם לשלם כסף שיבטיח את שחרורם.

על פי דיווחים, מאלו המוחזקים בשבי בסיני נשללו במשך תקופות ממושכות גם מזון, מים, טיפול רפואי ומקלחות. שבויים רבים לשעבר דיווחו גם על היותם כבולים במהלך כל תקופת השבי שלהם, לעתים קרובות לשבויים אחרים. ככל הנראה, חלק נרצחו משום שמשפחותיהם לא יכלו לשלם את הכופר, או כדי להראות למשפחות של שבויים אחרים את רצינות האיומים.

דווח, כי אחרים מתו כתוצאה מהיחס והתנאים הקשים שבהם הוחזקו בשבי.

ניצול אחד מאריתריאה, שהוחזק בשבי בסיני במשך שמונה חודשים לאחר שנחטף ממחנה שגרר בפברואר 2012, תיאר את הסבל שלו לאמנסטי אינטרנשיונל:

"היינו 16 איש - 13 אריתראים ו-3 אתיופים. ברגע שהגענו לראשונה לתוך הבית בסיני, התבקשנו לשלם. בחור אחד מאתיופיה אמר מיד שהוא לא יוכל לשלם. הם [השובים] רצו להפוך אותו לדוגמה; אז הם הפשיטו אותו לעינינו והחלו להכות ולדקור אותו במקלות עץ גדולים. לאחר מכן הם הכניסו מקל לפי הטבעת שלו. הוא דימם בכל הגוף. אחרי מכות נוספות, הם שפכו עליו דלק והציתו אותו. אחרי שהוא מת, הם השאירו את גופתו בחדר איתנו עד שהיא נרקבה ותולעים התחילו לזחול. הם הכריחו את כולנו להחזיק אותו בתורות".

הוא תיאר את ההתעללות היומיומית שספגו השבויים, לרבות מכות קשות, עמידה בתנחות מעוותות, אונס של גברים ונשים, וכוויות מסיגריות, גפרורים ובזין שהוצת, כולל באזור איברי מין.

ניצול אחר, נער בן 17 מאריתריאה, סיפר לאמנסטי אינטרנשיונל, כי נתפס יחד עם חבר בפאתי קסאלה בינואר 2012 על ידי קבוצה של גברים חמושים בני שבט הרשיידה. אחרי מסע של מספר שבועות בתנאים קשים, הוא הגיע להיות שבוי בסיני, במה שהוא תיאר כבניין לא גמור. הוא אמר כי בתחילה הוחזקו איתו בשבי כ-45 איש, אבל המספר השתנה במהלך שהייתו בשבי, היות ומספר אנשים שוחררו ואנשים נוספים הובאו לקבוצה. הוא סיפר לאמנסטי אינטרנשיונל, כי כל אלו שהוחזקו בשבי סבלו מהתעללויות קשות. הוא אמר, כי במהלך שמונת חודשי שוביו הוא היה עד למותם של שבעה אנשים שמתו כתוצאה מרצח, יחס אלים ביותר, או תנאים קשים. הוא תיאר את תנאים אלו:

"הוחזקנו כולנו בחדר אחד; וקיבלנו שתי פרוסות לחם רגיל ליום. היינו כבולים זה לזה בשרשראות מתכת; יחד כארבעה-חמישה אנשים יחדיו. חלק מהם [השובים] אילצו אותנו להישאר עירומים לחלוטין, בעמידה או בישיבה. לא הורשיתי להתקלח אפילו פעם אחת. כשירותים, היה דלי בחדר והיה מותר לנו להשתמש בו פעם ביום. הם שיחררו אותנו מהכבלים רק כדי לענות אותנו למשל על ידי תלייה מהתקרה ... בדרך כלל, היכו אותי במקלות עץ בכל הגוף או בחוטי מתכת. לפעמים, הם קשרו את הידיים שלי ותלו אותי מהתקרה במשך שעות. לפעמים, הם גם היו שמים תיל על האצבעות שלי ונותנים לי מכות חשמל. במהלך העינויים, הם הכריחו אותנו להתקשר למשפחות שלנו ... הם אנסו את הנשים בפנינו באותו חדר; זה קרה כמעט כל יום. חלק מהם [השובים] אמרו לנו להשפיל מבט, בזמן שהם עשו את זה".

הוא שוחרר לאחר שקהילתו שילמה 27,000 דולר. חודשים לאחר שחרורו, היו צלקות נראות לעין על קרסוליו, שתאמו את עדותו על כך שהיה כבול במשך שמונה חודשים.

הקרטול של ילד אריתראי בן 17 עליו רואים
צלקות שלדבריו הן תוצאה מחודשים של כבילה
על ידי שוביו בסיני
© אמנסטי אינטרנשיונל

קרובי משפחה של שתיים מארבע הנשים שנחטפו משגר ב-21 בינואר 2013 דיווחו, כי קבלו שיחות טלפון מהקורבנות שאמרו כי הן מוחזקות בשבי בסיני, מצרים, וכי שוביהן דורשים את דמי כופר.

אחת הנשים שנחטפו ב-21 בינואר התקשרה לבני משפחתה ב-10 בפברואר. היא סיפרה להם שהיא נחטפה על ידי שבט הרשיידה, שמבקש 30,000 דולר תמורת שחרורה. אמה סיפרה לאמנסטי אינטרנשיונל:

"הבת שלי בכתה וביקשה עזרה. היא אמרה לי שיש לי חמישה ימים כדי לנסות ולמצוא 30,000 דולר אחרת הם יהרגו אותה. לא רק שאין לנו את הכסף כדי לשלם להם, אין לנו אפילו כסף בשביל להאכיל את ילדיה".

מאז שיחה זו אמה של האישה - שהגיעה מאריתריאה כדי לקחת אחריות על הילדים של בתה, שנשארו ללא אפוטרופוס לאחר החטיפה - חזרה לאריתריאה ואמנסטי אינטרנשיונל לא הצליח לתקשר איתה שוב. גורלה של בתה אינו ידוע.

אישתו של גבר אריתראי, שנחטף מוקדם יותר בינואר 2013, סיפרה לאמנסטי אינטרנשיונל כי היא קיבלה שיחת טלפון דומה. האיש נחטף ליד ביתו במחנות, בבוקר ה-10 בינואר. לדברי ילד שהיה עד לתקרית, ארבעה גברים חמושים תפסו אותו והכניסו אותו בכוח למכוניתם. כעבור עשרה ימים הוא התקשר לאשתו ואמר לה, כי הוא מוחזק בשבי בסיני וכי הוא הוכה ועונה. חוטפיו ביקשו 40,000 דולר. הם איימו להרוג אותו אם לא יקבלו את הכסף.

אישתו סיפרה לאמנסטי אינטרנשיונל:

"ההורים שלו מתו, שלושת אחיותיו מתו במלחמה [בין אריתריאה לאתיופיה], אין אף אחד חוץ ממני. אין לי כסף, אני בקושי יכולה להאכיל את ארבעת ילדיי. אני כבר לא יודעת מה לעשות".

אמנסטי אינטרנשיונל קיבל מידע לפיו אישה נוספת מאריתריאה, שנחטפה מאזור שגרר בתחילת ינואר 2013 והועברה בכפייה לסיני, מתה ב-13 בפברואר 2013 כתוצאה מיחס אכזרי. האישה הייתה קטועת רגל והרגל התותבת שלה הוסרה כשהיא נתפסה בכוח והיא נאלצה להשאיר אותה מאחור. על פי דיווחים, היא אמרה לחוטפיה שאין לה איך לשלם להם ולכן מוטב שיעשו איתה מה שהם רוצים'. דווח כי האישה הייתה ספגה מכות קשות, הלשון שלה נכוונה באמצעות סיגריות, ומנעו ממנה מים ומזון. אישה אחרת שהוחזקה עמה בשבי הודיעה לקרוביה בשגרר על המוות במהלך שיחת טלפון, על מנת שיעבירו את החדשות לקרובי משפחתה של אותה אישה.

בסוף פברואר 2013, פעילה אריתראית הקליטה שיחת טלפון עם ילדה בת שמונה ואביה, המוחזקים כיום בשבי בסיני. הילדה תיארה ש"הוכתה במקלות ואש" ושמאכילים אותה "פרוסת לחם אחת כל יומיים". היא אמרה כי ראתה כבר שלושה אנשים שנפטרו במהלך השבי שלהם. אביה סיפר לפעילה איך הבת שלו בכתה במשך 24 שעות לאחר שראתה את אמה מקבלת מכות חשמל. הוא אמר שהוא, אשתו ובתו נתפס בכוח במזרח סודן בתחילת ינואר 2013 ונמכרו בין שלוש קבוצות שונות בין קסאלה לסיני.

על פי מידע שהגיע לידי אמנסטי אינטרנשיונל, קורבנות חטיפה וסחר, ובכלל זה ילדים צעירים, ששחררו בינואר ובפברואר 2013 והצליחו להגיע לקהיר, טופלו באכזריות ונאנסו בשבי בסיני. חלקם שלימו עד 40,000 דולר כדמי כופר עבור שחרורם.

לעיתים קרובות, אנשים שהיו קורבנות לחטיפה, סחר ויחס בלתי-אנושי בסיני, מגיעים לאחר ששחררו לישראל, מצרים או אתיופיה. רוב הקורבנות מסיני נמצאים כעת בישראל.

6. המלצות

מסלול הסחר עובר כיום מאריתריאה דרך אתיופיה וסודן לתוך מצרים. רוב קורבנות ההתעללויות בסיני ששוחררו נמצאים כעת בישראל, בעוד חלק נמצאים במצרים ומעטים יותר באתיופיה. מספר האנשים שנכנסים לישראל ירד באופן דרמטי עם השלמת גדר הגבול בין ישראל למצרים ויישום החוק למניעת הסתננות מיוני 2012.

מדינות לאורך המסלול חייבות לשפר משמעותית את המאמצים הלאומיים למאבק בהפרות נגד מהגרים, מבקשי מקלט ופליטים, וחייבות להגדיל את מעורבותן באו"ם ובארגונים בינ"ל ליוזמות הגירה על מנת להתמודד עם חטיפה וסחר בבני אדם באזור.

סודן

אמנסטי אינטרנשיונל מכיר במאמצים שננקטו עד כה על ידי הרשויות בסודן במטרה לטפל בבעיה של חטיפות ממחנות שגרב, לרבות המעצרים וההעמדה לדין של מספר חשודים. עם זאת, הארגון מזועזע מהתמשכות החטיפות בתוך ובאזור מחנות שגרב, ומחוסר ביטחונם ובטיחותם במחנות, שהחריפו את פגיעות התושבים לחטיפה וסחר. בנוסף מדאיגות במיוחד הטענות בנוגע למעורבות או שיתוף פעולה מצידם של אנשי שירות הביטחון הלאומי של סודן בחטיפה ובסחר של פליטים ומבקשי מקלט.

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לממשלת סודן ל:

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לרשויות בסודן,¹² בשיתוף עם ארגון ההגירה הבינלאומי וסוכנויות של האו"ם הפועלות לטיפול בבעיה זו, כמו גם סוכנויות אזוריות ובינלאומיות אחרות:

- להבטיח את ביטחונם של פליטים ומבקשי מקלט בסודן, ואלו הנמצאים בסיכון להתעללות על ידי סוחרים וקבוצות פשע בדרך, בתוך ומחוץ לסודן. צעדים שיינקטו צריכים לכלול כעדיפות את הפיתוח והיישום המידי של אמצעי אבטחה הולמים ומתמשכים במחנות הפליטים שגרב וסמוך למרכז הקליטה של נציבות האו"ם לפליטים בקסאלה;
- לזרז אישור חקיקה לאומית נגד סחר, הנמצאת כרגע בשלב ניסוח, על מנת לקבוע שסחר הוא עבירה פלילית ולספק אמצעים משמעותיים אחרים למאבק בסחר. אלו צריכים לכלול לפתח רגישות בקרב אנשי משטרה והגירה לנושאי סחר, כמו גם צעדים המתייחסים להגנה ולתמיכה בקורבנות סחר;
- לנהל חקירות מהירות, אפקטיביות ובלתי-תלויות של כל הטענות לגבי מעורבות או שיתוף פעולה מצידם של אנשי כוחות הביטחון הסודנים בחטיפה של פליטים, מבקשי מקלט ומהגרים. כאשר יימצאו די ראיות קבילות, אנשים חייבים לעמוד לדין בהליכים העומדים בסטנדרטים בינלאומיים למשפט הוגן, ללא עונש המוות;
- לקיים מאמצים משמעותיים להעמדתם לדין של כל האנשים שהיו מעורבים בעבירות של חטיפה וסחר בבני אדם;

- לוודא כי מבקשי מקלט שהינם קורבנות סחר יקבלו גישה להליכי מקלט הוגנים ויעילים וכי הם מוגנים מהחזרה בכפייה במהלך הליך בחינת בקשת המקלט שלהם.

מצרים

ממשלת מצרים מחויבת להגן על כל מי שנמצא בשטחה או תחת שיפוטה מפני סחר, אלימות ויחס אכזרי והתעללויות אחרות.¹³

במצרים, קורבנות התעללות בסיני, יחד עם מבקשי מקלט אחרים, ממשיכים להיות במעצר בגין עבירות הגירה. מעצר למטרות בקרה על הגירה צריך להיות מוטל אך ורק בנסיבות החריגות ביותר ובהתבסס על הערכת מצבו האישי של הפרט הנידון בכל מקרה בפני עצמו.

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לרשויות במצרים:

- לנקוט במאמצים דחופים ומשמעותיים במטרה לבלום את ההתעללויות המתמשכות בפליטים, מבקשי מקלט ומהגרים באזור סיני;

בפרט, על שלטונות מצרים:

- לחזק את אכיפת חוקי זכויות אדם ברחבי מצרים, לרבות בסיני;
- להכשיר אנשי משטרה והגירה לטפל בסוגיות של סחר בבני אדם, לרבות זיהוי של מצבי סחר ומודעות לצרכי הקורבנות;
- לחקור דיווחים על חטיפה, סחר והפרת זכויות אדם, וכאשר יש די ראיות קבילות, לעצור את החשודים ולהעמידם לדין במשפטים מהירים והוגנים העומדים בסטנדרטים בינלאומיים, ללא עונש המוות;
- לחקור מיידית דיווחים על בני ערובה המוחזקים במתחמים בצפון-מזרח חצי האי סיני, אשר מיקומם של חלקם כבר דווח בפומבי. לנקוט בצעדים לשחרור כל האנשים המוחזקים בשבי ולוודא שהם מקבלים טיפול רפואי מידי וגישה להליכי מקלט הוגנים ויעילים;
- לעשות מאמצים ניכרים במטרה להגן ולתמוך בקורבנות סחר והתעללויות אחרות בסיני. אלו חייבים לכלול הצבה והטמעה של אמצעים לזיהוי וסיוע לקורבנות סחר והפרות אחרות בסיני, לרבות מתן גישה לתמיכה רפואית ופסיכו-סוציאלית ושירותי שיקום אחרים בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים;
- להבטיח כי מבקשי מקלט חסרי-מסמכים שהיו קורבנות לסחר, לא ייעצרו או יואשמו בכניסה לא-חוקית, ולהבטיח כי מבקשי מקלט ייעצרו רק במקרים החריגים ביותר ובהתבסס על הערכה פרטנית של מצבם;
- להבטיח כי לכל מבקשי המקלט, לרבות אלו שהיו קורבנות לסחר, ניתנת גישה להליכי מקלט הוגנים ויעילים ולמשרדו של הנציב העליון לענייני פליטים (UNHCR), וכי הם מוגנים מהחזרה בכפייה במהלך בחינת הליך בקשת המקלט שלהם;

- לשתף פעולה באופן מלא עם גופים בינלאומיים אחרים, ובכלל זה ארגון ההגירה הבינלאומי והאו"ם וממשלות אזוריות אחרות, במאמצים ויוזמות לטיפול בבעיה זו באופן התואם זכויות אדם;
- לספק לארגון ההגירה הבינלאומי, נציבות האו"ם לפליטים וארגונים רלוונטיים אחרים גישה מלאה וללא-הפרעה למתקני כליאה המשמשים להחזקת מבקשי מקלט ופליטים בסיני.

אריתריאה

הפרות שיטתיות ונרחבות של זכויות אדם של אנשים באריתריאה, ובעיקר הפרקטיקה של גיוס כל המבוגרים לשירות לאומי בלתי-מוגבל, גורמים לאלפי אריתראים להימלט מהמדינה מדי חודש.

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לממשלת אריתריאה:

- לוודא שכל שיתוף פעולה במאמצים האזוריים להתמודדות עם סחר יעמוד בקנה אחד עם החוק והסטנדרטים הבינלאומיים ולא יפגע בשום אופן בזכויות האדם של העם באריתריאה, לרבות, בפרט, חופש התנועה;
- לחקור את הטענות בדבר מעורבותם של פקידי בכירים מאריתריאה בעבירות של חטיפה וסחר, ולהעמיד לדין את האחראים בהליכי משפט מהירים והוגנים העומדים בסטנדרטים בינלאומיים, ללא עונש מוות.

ישראל

כמדינת יעד של קורבנות סחר והתעללות בסיני, לישראל חייבות להיות מערכות משופרות לזיהוי קורבנות, ולספק להם גישה להליכי מקלט הוגנים ויעילים ושירותי תמיכה הולמים.

אלפי מבקשי מקלט בישראל, לרבות קורבנות התעללות בסיני, ממשיכים להיעצר תחת "החוק למניעת הסתננות". החוק מאפשר לעצור כל מי שנכנס לישראל ללא היתר למשך שלוש שנים או יותר והוא חל על מבוגרים וילדים. מעצר למטרות בקרה על הגירה צריך להיות מוטל אך ורק בנסיבות החריגות ביותר ובהתבסס על הערכת מצבו האישי של הפרט הנידון בכל מקרה בפני עצמו.

בנוסף, אנשים שהיו נתונים לשבי ממושך, לרבות הנחשבים פגיעים במיוחד כתוצאה מאלימות והתאכזרות, דורשים רמות מוגברות של יחס וטיפול. מתקן כליאה אינו מקום מתאים למתן טיפול כזה.

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לממשלת ישראל:

- לשחרר לאלתר ממעצר בישראל את כל מבקשי המקלט שבמקרה ההערכה האישית המפורטת שלהם לא התקיימה בחינה של נחיצות המעצר. כל החלטה לעצור מבקשי מקלט צריכה תמיד לעמוד בסטנדרטים בינלאומיים הנוגעים לחוקיות המעצר ולהתבסס על הערכה

- אישית מפורטת. המשפט הבינלאומי מבהיר, כי רשויות מדינה חייבות להוכיח בכל מקרה ומקרה שהמעצר הוא הכרחי ומידתי למטרה;
- להבטיח כי כל מבקשי המקלט מקבלים גישה מיידית להליכי מקלט הוגנים ויעילים והם מוגנים מהחזרה בכפייה או גירוש למדינות שלישיות במהלך הליך בחינת בקשות המקלט שלהם;
 - לכונן מערכת מקיפה ושקופה לזיהוי קורבנות סחר והתעללויות אחרות בסיני, וליישם אותה על מי שמגיעים אל הגבול ומי שכבר בתחומי המדינה;
 - לספק לקורבנות סחר והתעללויות אחרות גישה לשירותים רפואיים, פסיכו-סוציאליים ושירותי שיקום אחרים העומדים בתקנים בינלאומיים.

שיתוף פעולה אזורי

מאמצים ניכרים נדרשים מכל המדינות באזור על מנת להילחם בסחר בבני אדם ולהגן על מבקשי מקלט, פליטים ומהגרים מהפרות של זכויות אדם ומהתעללויות. אבל מאמצים ברמה-מדינית לא יכולים לקרות בבידוד. נחוצים שיתוף פעולה ותיאום רב בין כל הממשלות לאורך מסלול הסחר - אתיופיה, סודן ומצרים – על מנת להשיג מענה יעיל לסחר.

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לכל הממשלות לאורך נתיבי הסחר:

- לפתח נהלים להגברת התיאום היעיל באכיפת זכויות אדם ושירותי הגירה, במיוחד על מנת לזהות ולעצור סוחרים במהירות, ולזהות, לסייע ולהגן על קורבנות סחר;
- להבטיח כי שיתוף פעולה בין מדינות עומד בחוק ובסטנדרטים בינלאומיים, ואינו פוגע בשום אופן בזכויות ובביטחון של מבקשי מקלט ופליטים, עם התייחסות מיוחדת לחופש התנועה והזכות לבקש מקלט.

הערות סיום

¹ The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) estimates that there are approximately 89,000 refugees in East Sudan, of which 99.4% are Eritrean. Approximately 30,000 of those currently live in Shagarab camps. This includes new arrivals but also Eritreans who fled to Sudan during the Eritrean war of Independence against Ethiopia (between the 1960s and early 1990s). The political repression and prospect of decades of conscription in national service continue to cause around 3,000 people to flee Eritrea every month. According to UNHCR, a large proportion of them leave Eritrea via Sudan.

² See p. 8 and footnote 5

³ See p. 8 and footnote 6

⁴ UNHCR, 'Refugees and the Rashaida: human smuggling and trafficking from Eritrea to Sudan and Egypt', March 2013, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/human%20smuggling%20and%20trafficking%20from%20Eritrea%20to%20Sudan%20and%20Egypt.pdf>

⁵ See, for example, Physicians for Human Rights-Israel and the Hotline for Migrant Workers, '[Tortured in Sinai, Jailed in Israel: Detention of Torture and Slavery Survivors under the Anti Infiltration Law](http://www.scribd.com/doc/112198648/Tortured-in-Sinai-Jailed-in-Israel-Detention-of-Torture-and-Slavery-Survivors-under-the-Anti-Infiltration-Law)', (<http://www.scribd.com/doc/112198648/Tortured-in-Sinai-Jailed-in-Srael-Eng>) or, There have also been reports in a smaller number of cases of the complicity or involvement in kidnappings of Sudanese security forces stationed on the border between Ethiopia and Sudan.

⁶ UN Monitoring Group on Somalia and Eritrea, 'Report of the Monitoring Group on Somalia and Eritrea pursuant to Security Council resolution 2002 (2011)', (July 2012). http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/545

⁷ Rashaida are often mentioned in testimonies of residents of Shagarab camps, families of victims who have been kidnapped and those who have escaped from captivity. They are a tribe of traditionally nomadic camel pastoralists who are found in Eritrea and eastern Sudan among other locations. In Sudan, many are based close to the border with Eritrea in an area called Mastora.

⁸ Trafficking in persons is "the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs." Protocol to Prevent, Suppress, and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime (Article 3(a)).

⁹ See, for example, "Stand in the Sinai", a series of documentaries available at: <http://thecnnfreedomproject.blogs.cnn.com/2012/09/26/stand-in-the-sinai-now-online/>.

¹⁰ Smuggling is "the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a state party of which the person is not a national", Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the UN Convention against Transnational Organized Crime (2000).

¹¹ Many of the victims come from poor families who face significant difficulties in raising sufficient money to pay the ransom. The families of many victims are refugees themselves in countries where they have limited or no economic opportunities; many of the families still reside in Eritrea, where a large proportion of the population are conscripted indefinitely into national service, with a monthly wage that is inadequate to meet a family's basic needs. The economy in Eritrea is in a dire state. Therefore, many families of victims have to go to extreme lengths to raise the money, selling property and belongings, raising money from their communities and other activities.

¹² Sudan is a State-party to the 1951 Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol, and the Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa.

¹³ Egypt is a state party to several international Conventions directly relevant to human trafficking and to the rights of asylum-seekers and refugees, including the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children (ratified in 2004) and the 1951 UN Convention Relating to the Status of Refugees (ratified in 1981). The Egyptian authorities are further subject to national laws on trafficking, including Law 64 of 2010 on Combating Trafficking in Human Beings (Anti-Trafficking Law), adopted by the People's Assembly on 2 May 2010 and published in the Official Gazette on 9

May 2010; and Implementing Regulations of the Anti-Trafficking Law, Prime Minister Decree 3028 of 2010, 6 December 2010.